

ZPRAVODAJ

ČERVENEC 2020

ON-LINE PORADNA PRO PEČOVATELE

www.helpnet.cz

On-line poradna pro pečovatele

Moravskoslezský kruh otevřel po opatrovnické a ošetrovatelské 1. července i třetí bezplatnou on-line poradnu, a to sociálně-právní pro pečovatele.

Odpovídají v ní Mgr. Radka Pešlová a Mgr. Jitka Koutová na otázky, které se týkají příspěvku na péči a dalších sociálních dávek a příspěvků (i otázky odvolání a námitek nebo žalob), postavení pečujících osob na trhu práce, důchodů, smluv s poskytovateli služeb apod.

Vzhledem ke kapacitě poradny je zatím pomoc odborníka tazateli omezena na 1 hodinu v období 1 měsíce. Ptát se je možné na adrese www.mskruh.cz/poradna/socialne-pravni-poradna-pro-pecujici a odpověď tazatel obdrží e-mailem.

KOMUNIKAČNÍ ASISTENT MPSV

www.mpsv.cz

Lidem s dotazy během koronakrize významně pomáhal na webu MPSV, ČSSZ a ÚP online komunikační asistent

V souvislosti s epidemií koronaviru se veřejnost v uplynulých měsících obracela na Ministerstvo práce a sociálních věcí s obrovským množstvím dotazů. Ty se týkaly především ochrany zaměstnanosti, programu Antivirus a ošetrovného. S rychlejším a efektivnějším zodpovídáním dotazů pomáhal veřejnosti na webech MPSV, ČSSZ a ÚP ČR tzv. chatbot. Tento online komunikační rádce odpovídal ve špičce v průměru 2 dotazy za sekundu a drtivá většina tazatelů našla odpověď, kterou hledala.

Chatbot je počítačový komunikační program, který simuluje přirozený dialog. Je schopný nejen párovat dotazy s vhodnou odpovědí uloženou v databázi, ale s každým novým dotazem se dále zlepšovat a samostatně reagovat na nové podněty.

„Chatbot se stal během koronakrize pro veřejnost i kolegy cenným spojencem. Ve špičce dokázal zodpovědět každou minutu kolem stovky dotazů. Bez chatbota bychom takové množství nezvládli odbavit. V uplynulých měsících totiž byli všichni naši zaměstnanci pod obrovským tlakem a museli zvládat v méně lidech

výrazně více práce,“ vysvětlila ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová (ČSSD).

Podle analýzy, kterou má nyní MPSV k dispozici, využilo chatbota ve špičce více než 6 600 uživatelů za hodinu, což představuje téměř dva uživatele každou sekundu.

Až 80 % z nich následně uvedlo, že našli odpověď na svoji otázku. Takto vysoká hodnota uspokojivých odpovědí je v rámci online komunikačních automatických systémů ojedinělá. Zbývajících 20 % uživatelů označilo, že sice nenašlo odpověď na svoji otázku, ale přesto se jim dostalo konkrétní pomoci. V takovém případě jim totiž komunikační asistent poskytl konkrétní telefonní kontakt, na kterém svůj specifický problém mohli konzultovat.

Uživatelé, kteří začali s asistentem komunikovat, si přečetli v průměru 20 odpovědí. I toto číslo je velmi pozitivní a potvrzuje, že chatbot je uživatelsky příjemný a poskytuje relevantní informace.

Chatbot se během koronavirové krize osvědčil i na webu ČSSZ, kde dosáhl podobných výsledků jako na webu MPSV. Pomoc automatického komunikačního asistenta vyhledávali nejčastěji rodiče a zaměstnanci. Chatbota ČSSZ využilo od poloviny března do konce května skoro 600 000 lidí.

„S chatbotem jsme udělali dobrou zkušenost. Myslím, že čísla jasně ukazují, že se jedná o efektivní nástroj komunikace, který lidem opravdu pomáhá. Takže jeho využívání s koronakrizí rozhodně neskončí. Naopak, bude novým standardem,“ uzavřela ministryně Maláčová.

AKTIVNĚ KE ŠTĚSTÍ A SPOKOJENOSTI

www.helpnet.cz

Aktivně ke štěstí a spokojenosti

Cílovou skupinou tohoto projektu jsou rodiče, kteří se nemohou vrátit do původního zaměstnání po rodičovské/ mateřské dovolené, nebo se nemají kam vrátit, dále osoby s kumulací hendikepů na trhu práce, pro zaměstnance ve výpovědi nebo propuštěné, pro uchazeče o zaměstnání a neaktivní osoby mladší 25 let.

Zájemci o zařazení do projektu musí splňovat pouze podmínku trvalého bydliště v oblasti MAS Region Kunětické hory (Pardubický kraj).

„Z hlediska nezaměstnanosti jsou osoby pečující o malé dítě třetí nejsilnější skupinou nezaměstnaných. Zaměstnavatelé upřednostňují spíše absolventy, osoby v předdůchodovém věku či dlouhodobě nezaměstnané. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli uskutečnit tento projekt a umožnit cílové skupině absolvovat

kurzy základních kompetencí, motivační kurzy, stáže či zprostředkovat zaměstnání,“ nastínila směřování projektu Jana Machová, ředitelka Koalice nevládek Pardubicka.

Projekt bude realizován po dobu 24 měsíců ve dvou bězích. V rámci jednoho běhu proběhne 12 bezplatných vzdělávacích seminářů, zaměřených např. na sebezpoznání, tvorbu pracovní image a vize, job klub aj.

Kurzy prvního běhu se uskuteční v Pardubicích od září 2020. Probíhat budou v rodinném centru Sluníčko. Výstupem projektu pak bude možnost absolvování placené odborné stáže, zprostředkování zaměstnání se mzdovým příspěvkem či odstartování podnikání.

Garancí kvality vzdělávání budou zkušené lektorky. Svou lektorskou činnost nám přislíbila Blanka Junová, která má dlouholeté zkušenosti v oblasti lektorování a koučinku. Je spolumajitelkou firmy Lidé a zdroje a rovněž se podílela na koordinaci a průvodcování v projektu Moudré podnikání žen. Svě zkušenosti účastníkům projektu předá prostřednictvím zážitkového kariérního koučinku a poradenství zaměřeného na ujasnění vlastních záměrů a potenciálu.

Dva kurzy budou v režii lektorky Soni Španielové. V jejím vedení se můžeme těšit na témata jako je příprava na výběrové řízení nebo sepsání profesního životopisu. Pardubická celostní vizážistka Světlana Čiberová poradí v rámci kurzu Profesní image, jak optimálně sladit svůj vzhled s fyzickým a osobnostním typem. Zaujal Vás obsah projektu „Aktivně ke štěstí a spokojenosti“? Neváhejte a kontaktujte pracovní poradkyni Terezu Peřinovou na e-mail perinova@konep.cz nebo telefonicky na č. 602619944 a domluvte si pohovor.
Marta Lindušková

SLADĚNÍ PÉČE A PROFESNÍHO ŽIVOTA

www.helpnet.cz

Sladění péče a profesního života

Publikace vznikla v rámci projektu „Podpora pečujících osob v Praze“, vydala ji Národní rada osob se zdravotním postižením ČR.

Projekt byl zaměřen na podporu pečujících osob, které pečují o osobu blízkou se zdravotním postižením v Praze a nacházejí se v nepříznivé situaci, kdy jsou sociálně vyloučené a potýkají se s bariérami při pracovním uplatnění.

V rámci projektu byla poskytnuta intenzivní podpora pečujícím osobám v oblastech právní, sociální, psychoterapeutické, sdílené péče, odlehčovacích služeb, profesního poradenství, rozšíření kvalifikace, motivačně aktivizačních, svépomocných skupin a tréninkových míst.

Publikace se především věnuje tématům, jako je například postup při jednání s úřady, postup při vyřízení invalidního důchodu, zajištění zaměstnání.

Publikace se také dotýká tématu, jak začít podnikat. Cílem je, aby pečující osoba mohla i při péči se částečně realizovat a mít nějaké svoje pracovní aktivity. Publikace obsahuje také řadu důležitých odkazů na zákony, instituce a podobně. Ke stažení je publikace na webu NRZP ČR.

VITAMIN D A KORONAVIRUS

---

www.helpnet.cz

Hraje vitamín D roli při nákaze koronavirem? Jeho nedostatkem trpí až 70 % obyvatel ČR

O nemoci Covid-19 způsobené novým kmenem koronaviru se toho stále neví dost. V souvislosti se zhoršeným průběhem nemoci a vyšším rizikem úmrtnosti se ale začíná čím dál více skloňovat vitamín D. O jeho možné spojitosti s nemocí média v poslední době čile informují a zpráva o důležitosti tohoto vitamínu byla publikována i na stránkách Ministerstva zdravotnictví, dle kterého až 70 % obyvatel ČR trpí jeho nedostatkem.

Odborníci zabývající se tématem si všimají výrazného nedostatku vitamínu D u pacientů se závažným průběhem nemoci nebo u pacientů, kteří jí podleli. Již dřívější výzkumy potvrdily pozitivní vliv vitamínu D na lidskou imunitu jako celek.

Podle průzkumu provedeného v Austrálii se ukázalo, že lidé s nízkou hladinou vitamínu D byli téměř dvakrát náchylnější k vážnějšímu průběhu infekce dýchacích cest, která u nich navíc trvala delší dobu.

Doktoři Isaac Pugach a Sofya Pugach z Texasu provedli výzkum na evropských pacientech, kdy zkoumali souvislost nedostatku vitamínu D s nemocí Covid-19. Došli k závěru, že by se hladina vitamínu D měla plošně sledovat, a že je pravděpodobné, že doplňky stravy s vitamínem D mají velkou roli v prevenci, a možná i v průběhu léčby nemoci Covid-19.

Na vitamínu D stojí naše imunita

Vitamín D podporuje aktivaci imunitních procesů v těle, a tím mu pomáhá lépe zvládat infekci. Proto je zásadní nejen pro imunitu jako takovou, ale i pro pozdější boj s nemocí, když už k nakažení dojde.

Optimální hladina vitamínu D v krvi je 100-125 nmol/l. Česká populace ho má ale mnohem méně, velmi často pod dolní hranicí optima, což je 50 nmol/l. To může způsobit, že jsme náchylnější i k nákaze běžným nachlazením nebo chřipkou.

Jak vitamín D tělu dodávat? Slunce ani strava často nestačí

Lidské tělo vitamín D získává přirozeně ze slunečního záření. Jeho syntéza probíhá na základě pronikání paprsků UVB přes kůži, nedochází k ní ale ihned, ale až po 10 až 15 minutách slunění.

Pokud bychom tedy měli možnost se opalovat dvakrát týdně po dobu 20 minut, získali bychom 90 % doporučené dávky tohoto vitamínu pouze z pobytu na slunci. Potíž je ale v tom, že na území České republiky je ve srovnání s například jihoevropskými státy podstatně méně slunných dnů v roce.

Navíc ne u každého je schopnost pokožky tvořit vitamín D stejná. Například senioři nad 65 let by k získání stejného množství vitamínu potřebovali na slunci strávit minimálně dvakrát delší dobu.

Druhou cestou, jak tělu vitamín dodat, je strava. K dosažení dostatečné denní dávky je třeba zkonsumovat 1 000 – 2 000 IU (mezinárodních jednotek) vitamínu D. Pro aktivaci imunitních procesů se doporučuje denně přijmout přibližně 2 000 IU.

Lidé trpící obezitou ale potřebují denně přijmout dvojnásobek až trojnásobek. Jiné dávky jsou určeny pro kojence, malé děti, těhotné, např. doporučená denní dávka vitamínu D pro děti do 1 roku je dle odborníků 400 až 500 IU.

A jakých surovin je dobré se při vaření držet, pokud chceme zachovat hladinu vitamínu D na zdravé úrovni? Vhodné jsou zejména mořské ryby a mléčné výrobky, vitamín D ale najdeme i ve vepřovém sádle a slanině. Při koupi vajec je dobré se zaměřit na jejich původ, ty od slepic z volného chovu obsahují až 5x více vitamínu D než ty od slepic chovaných v kleci.

Pokud bychom se ale snažili přijmout dostatečnou denní dávku 1 000 IU vitamínu D denně, znamenalo by to sníst například kilo másla nebo 200 gramů lososa, což je obtížně proveditelné. Co tedy dělat, pokud denně nekonzumujete mořské ryby a nemáte dostatek vitamínu ani ze slunce, které v České republice například v prosinci průměrně svítí pouze 1,5 hodiny denně?

Nejjednodušší cestou je zakoupit v lékárně doplněk stravy s obsahem vitamínu D. K dostání jsou i výrobky s kombinací vitamínu D a probiotik, které přirozeně podporují rovnováhu střevní mikrobioty. Kombinací probiotik s vitamínem D, kterou mohou v podobě kapek užívat děti již od 2. týdne věku, se tělu dostává vzpruha pro imunitu, trávení a v případě dětí i růstu.

Tereza Šoltésová

Národní zdravotnický informační portál nabídne občanům ověřené informace ze zdravotnictví na jednom místě

Pod záštitou Ministerstva zdravotnictví České republiky připravily Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně, Státní zdravotní ústav a Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky nový Národní zdravotnický informační portál (NZIP). Jeho primárním cílem je poskytnout široké veřejnosti místo, kde nalezne důvěryhodné a garantované informace z různých oblastí českého zdravotnictví. Veškerý obsah publikovaný na portálu je ověřovaný předními odborníky v dané oblasti medicíny. Díky NZIP jsou informace pro veřejnost dohledatelné na jednom místě, kterému lze skutečně důvěřovat.

„Vždy, když jsem měl nějaký zdravotní problém, hledal jsem na internetu, s čím by to mohlo souviset. Zkoušel jsem různá diskuzní fóra a podobně. Nevěděl jsem ale, kdo na dotazy odpovídá. Mnohdy to ani nebyli lékaři a jejich odpovědi mě ještě více zmátly. Jsem proto rád, že vzniká projekt NZIP, kam se budu moci s důvěrou obrátit,“ říká Alexander Hemala, který se stal patronem projektu.

Na portálu, který bude sloužit jako zdravotní průvodce a rozcestník, najdou lidé odpovědi na otázky týkající se zdraví, prevence, onemocnění, očkování, stravování a životního stylu, poskytovatelů zdravotní péče a dalších témat.

„Internet je obsahu zdravotnické tematiky plný. Většinou se ale jedná o informace, které nejsou ověřené a mnohdy mohou sloužit spíše kontraproduktivně. Připravili jsme proto historicky první Národní zdravotnický informační portál, který občanům nabídne široké spektrum témat zpracovaných odborníky. Věřím, že občané v NZIP získají oblíbený zdroj skutečně ověřených informací,“ řekl ministr zdravotnictví Adam Vojtěch.

„Od NZIP si slibujeme zlepšení zdravotní gramotnosti obyvatel ČR, která za průměrem EU bohužel zaostává. NZIP by měl nejen poskytovat českým občanům validní zdroj informací, ale také plnit určitou edukační funkci. Inspirovali jsme se rovněž zkušenostmi ze zahraničí, především pak z Rakouska. Chtěli jsme také, aby NZIP reflektoval odborná stanoviska, mentalitu, kulturu české veřejnosti a zároveň byl pro občany srozumitelný,“ dodává náměstkyně ministra Alena Šteflová.

„NZIP je skutečně revoluční projekt v tom, že se za správnost uváděných informací zaručí stát ve spolupráci s předními znalci medicíny a zdravotnictví. Odpovědím, které tam občané naleznou, lze skutečně věřit,“ zmiňuje na adresu NZIP jeho odborný garant a zároveň ředitel Státního zdravotního ústavu Pavel Březovský. Státní zdravotní ústav je jedním z hlavních tvůrců obsahu portálu.

Mimo to budou na NZIP publikované odborné články a aktuality ze světa zdravotnictví nebo ukázky samovyšetření. „Občané se občas potýkají s

problémem, že potřebují urychleně najít poskytovatele zdravotní péče. NZIP proto přináší interaktivní mapu, která tento problém řeší, a pomůže najít nejbližšího lékaře. Sám jako lékař budu NZIP všem svým pacientům rozhodně doporučovat a budu apelovat na kolegy lékaře, aby také tak činili. Takový portál tady měl být pro lidi již dávno a já jsem moc rád, že se to za významného přispění odborné společnosti povedlo,“ dodává Štěpán Svačina z České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, jejíž přední odborníci patří mezi autory článků.

Ke komfortu návštěvníků portálu přispěje rovněž intuitivní vyhledávání napříč všemi kategoriemi. Obsah je doprovázen také obrázky a videi. Jednoduchá grafika a navigace pomůže občanům v orientaci a rychlému zjištění informací, které právě hledají. „Než se informace dostane od autora k návštěvníkovi NZIP, projde kontrolou odborníka, který ověří její správnost. V další fázi je text podroben laické recenzi s cílem odhalit potenciální nesrozumitelnost nebo příliš odborný styl. Finální obsah je ve spolupráci autora a redaktora upraven do podoby, která je srozumitelná zejména pro širokou veřejnost. I prostřednictvím uživatelského testování jsme se skutečně maximálně snažili, aby byl portál co nejvíce uživatelsky přívětivý,“ zmínil koordinátor NZIP Martin Komenda s tím, že práce na obsahu NZIP nekončí a bude kontinuálně pokračovat. V rámci ustanovené spolupráce s odbornými společnostmi a Státním zdravotním ústavem budou průběžně zpracovávána nová témata.

Ing. Gabriela Štěpanyová, tisková mluvčí

☑ RODIČE NA OPERAČNÍ SÁL?

Mosty 1/2020

Mohou rodiče v nemocnici s dítětem i na operační sál?

Při řešení zdravotních problémů se nemocnici občas nevyhneme. Na věku přitom nezáleží, ale upřímně: Hospitalizace dítěte je velmi citlivou a choulostivou situací, a to pro rodiče i pro zdravotníky. Máme tím na mysli především otázku práv. Kdy rodiče skutečně mohou být s dítětem v nemocnici a mají právo například čekat na operačním sále, než začne působit anestezie? Pojdme se na to podívat společně s JUDr. Janou Palečkovou, právní poradkyní Kanceláře Ombudsmana pro zdraví.

K praktickému lékaři může dítě doprovodit i teta

Začneme tím, co musí podle zdravotního stavu s větší či menší permanencí absolvovat každé dítě — tedy s preventivními prohlídkami u praktického lékaře a vyšetřeními nebo ošetřeními v nemocničních ambulancích. Žádný zdravotník asi nepočítá s tím, že by sem přišlo nezletilé dítě bez doprovodu rodiče či, lépe řečeno, zákonného zástupce. Ten má totiž právo na všechny informace o zdraví dítěte, a to tak, aby pro něj byly srozumitelné. „V případě nálezů nebo nutnosti dalšího řešení zdravotního problému má pak právo i na výstižný popis a návrh léčby,“ konstatuje JUDr. Jana Palečková. „K lékaři však dítě může doprovodit i tzv. osoba blízká – například plnoletý sourozenec, prarodiče nebo teta. I oni mají v takovém případě podle zákona právo na to, aby se dozvěděli všechny informace o

zdravotním stavu dítěte. Kompetentní osobou, která může takové informace předat, je zpravidla ošetřující lékař. Nikdy však zdravotní sestra. Ať je sebezkušenější, všechny postupy léčby a jejich odůvodnění nemůže znát.“

Hospitalizace s dítětem není samozřejmost

Tisíckrát to bylo řečeno, a stejně mýty o automatickém právu na hospitalizaci rodiče s dítětem kolují. Jak to tedy doopravdy je? Má skutečně zákonný zástupce dítěte, kterému ještě nebylo šest let, neochvějně právo na to být s ním hospitalizován? Ne tak zcela —pravda je totiž někde uprostřed. „Důvodem pro hospitalizaci zákonného zástupce dítěte je jediné to, že ji vyžaduje zdravotní stav nezletilého. Pokud ošetřující lékař dítěte dojde k takovému závěru, je pobyt dospělého v nemocnici včetně stravy hrazen pojišťovnou. Navíc má nárok na vystavení potvrzení o pracovní neschopnosti,“ říká JUDr. Palečková.

Jestliže je však lékař přesvědčen, že dítě doprovod mít nemusí, je možnost pobytu dospělého s dítětem jen na domluvě s nemocnicí. Podmínkou je, že nemocnice pro něj bude mít volné lůžko – nezáleží přitom na tom, zda to bude přímo na pokoji s dítětem, v jiném pokoji v rámci nemocnice, či dokonce někde na ubytovně. Pobyt a samozřejmě i stravu si navíc rodič bude muset zaplatit z vlastní kapsy.

Co však rodiči nemůže být odmítnuto, je právo na nepřetržitou přítomnost u jeho dítěte. To nesmí být zpochybněno, ale je třeba si uvědomit, že přítomností není myšleno ubytování a strava.

Protože však rodič není pacient, není stoprocentní záruka pobytu rodiče na pokoji s dítětem ani tehdy, kdy o jeho nezbytné přítomnosti rozhodně ošetřující lékař.

Rodič u všeho, co se s dítětem děje?

Často se na Kancelář Ombudsmana pro zdraví obracejí rodiče, kteří jsou ukřivděni tím, že nemohli být v nemocnici absolutně u všech zákroků, které jejich potomek absolvoval. Nemají přitom na mysli například jen drobné chirurgické zákroky, ale třeba podávání anestezií před operací, nebo dokonce přítomnost na operačním sále v jejím průběhu. Zdravotníci si jednoduše v drtivé většině myslí, že tam rodiče nemají co dělat. Spory, které nezřídka velmi rezonují a stresují lékaře, sestry i samotné rodiče, kteří mají přirozeně o své dítě obavy, jsou však zcela zbytečné. Zákon se totiž na tuto problematiku dívá jasně.

„Přítomnost rodiče nesmí narušovat poskytnutí zdravotní péče a musí být v souladu s vnitřním řádem nemocnice. Ale vnitřní řád nesmí zasahovat do práv pacienta nad míru, která je nezbytně nutná pro řádný chod zdravotnického zařízení a respektování práv ostatních pacientů. Je tedy například legitimní požádat rodiče o dočasné opuštění místnosti, kde se zrovna probírá zdravotní stav jiného pacienta. Také je možné vykázat rodiče, který narušuje poskytnutí neodkladné zachraňující péče. Ale není zákonné bez konkrétního závažného důvodu ve větším rozsahu právo na kontakt omezovat, například vykázat rodiče z důvodu nočních hodin,“ vysvětluje JUDr. Palečková.

Rodič je navíc ten, kdo musí nejen se samotnou hospitalizací, ale také s každým zákrokem udělit svobodný a informovaný souhlas. V poskytování zdravotních služeb dítěti je proto velmi důležitý i z tohoto hlediska. Zdravotníci totiž nemohou dítěti provádět ošetření bez jeho souhlasu, s výjimkou neodkladné a nutné péče k záchraně života.

Podle JUDr. Palečkové ale může problém nastat při umístění dítěte na oddělení, jako jsou JIP a ARO. Ty mají specifické podmínky a požadavky nejen na přítomnost rodiče, ale i na vlastní fungování. „Na oddělení JIP a ARO jsou umísťovány děti se závažným zdravotním stavem. Ten je samozřejmě důvodem k určitým omezením. Jestliže ale rodič odmítne odejít, je-li o to požádán, zdravotníci jsou vlastně bezmocní. Nemají prostředek, s jehož pomocí by rodiče donutili odejít, protože jde o jeho právo a právo dítěte. Tvrzení, že přítomnost rodiče není možná, by muselo být odůvodněno pouze objektivními medicínskými důvody. Mezi ně patří např. závažná infekční onemocnění a nutnost karantény nebo zdravotní úkony, jejichž provedení by přítomnost rodiče vážně narušovala či znemožňovala,“ říká JUDr. Jana Palečková.

Poskytovatele zdravotních služeb si rodiče pro své děti mohou svobodně zvolit. Mohou si tedy s předstihem zjistit, jaké mají kde podmínky pro pobyt rodičů, a vybrat si podle svých představ.

V této souvislosti může být cennou studnicí informací vnitřní řád poskytovatele zdravotních služeb, kterého jste si vybrali.

Syn v psychiatrické léčebně

Patnáctiletý Marek byl hospitalizován v dětské psychiatrické nemocnici. Vzhledem k situaci s tím matka nejprve souhlasila, po několika dnech ovšem názor změnila. Zdálo se jí, že se syn trápí a léčba není taková, jak si představovala. Může však jako jeho zákonný zástupce jeho hospitalizaci ukončit?

Teoreticky to možné je, protože k hospitalizaci nezletilého pacienta je nutný souhlas zákonného zástupce. Když názor změní, je to nutné respektovat. To, že Marek už měl občanský průkaz, na tom nic nemění, plnoletý nebyl. Platí to i v případě hospitalizace v psychiatrické léčebně.

Zákon o zdravotních službách však uvádí výjimky, za kterých lze pacienta hospitalizovat i bez souhlasu. Jsou mezi nimi i některé situace z psychiatrie. Například sem patří případy, kdy pacient ohrožuje bezprostředně a závažným způsobem sebe nebo své okolí a jeví známky duševní poruchy, touto poruchou trpí nebo je pod vlivem návykové látky. Podmínkou však je, že hrozbu pro pacienta nebo jeho okolí nelze odvrátit jinak než právě hospitalizací. Bez souhlasu lze dále poskytnout neodkladnou péči v případě léčby vážné duševní choroby, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vši pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta.

Markova matka tedy může odvolat souhlas s hospitalizací svého nezletilého syna. Jestliže však k jeho umístění do psychiatrické léčebny vedl jeden z výše

zmíněných důvodů, propuštěn nebude. Poskytovatel zdravotních služeb má povinnost oznámit situaci do 24 hodin soudu a ten rozhodne v tzv. detenčním řízení do 7 dnů o případném pokračování hospitalizace. Stejným způsobem poskytovatel zdravotních služeb postupuje i v případě, že souhlas s hospitalizací či poskytnutím zdravotních služeb není dán již při zahájení hospitalizace. V případě Marka proto záleží na tom, jakého charakteru je léčba, kterou podstupuje. V některých případech by hospitalizaci matka sama ukončit mohla, v jiných by musela počkat na rozhodnutí soudu.

Rodiče se neshodli na poskytování péče

Paní Jitka by ráda nechala svému synkovi Tomášovi „přišít uši“, aby se mu ve škole ostatní děti neposmívaly. Tomášův otec, se kterým je Jitka rozvedená, ale s otoplastikou nesouhlasí. Kterým názorem se má řídit lékař a může Tomášova maminka nějak prosadit svůj názor, jestliže syn bydlí s ní a s otcem se stýká podle rozhodnutí soudu v pravidelných intervalech?

Lékař, který poskytuje zdravotní služby dítěti, může postupovat několika způsoby. Hodně přitom záleží na tom, jak je dítě staré.

Pokud je nezletilý ve věku, kdy už je dostatečně rozumově a volně vyspělý, aby mohl dát souhlas s poskytnutím zdravotních služeb sám, postačí to. V případě neodkladné nebo akutní péče, kdy se nezletilý ještě nemůže rozhodnout sám a zároveň souhlas zákonného zástupce není možné získat bez zbytečného odkladu, rozhodne o poskytnutí péče ošetřující zdravotnický pracovník.

Zákon o zdravotních službách výslovně nevyžaduje, aby si lékař vyžádal souhlas od obou zákonných zástupců, a ponechává to na občanském zákoníku. Ten říká, že jedná-li jeden z rodičů v záležitosti dítěte sám vůči třetí osobě, která je v dobré víře, má se za to, že jedná se souhlasem druhého rodiče. To však pro náš příběh neplatí, protože lékař zná názory obou rodičů (nemůže tedy být se znalostí jednoho stanoviska v dobré víře). Zároveň nejde o neodkladnou nebo akutní péči, takže lékař nemůže o provedení zákroku rozhodnout sám. Pořádí, ve kterém se lékař dozvěděl o souhlasu či nesouhlasu zákonných zástupců, nehraje roli. Důležité je jen to, že o nich ví ještě před zákrokem. Za takové situace by tedy lékař Tomáškovi otoplastiku provést neměl.

Podle občanského zákoníku mají rodiče rodičovskou odpovědnost vykonávat ve vzájemné shodě. Jeden rodič může sám rozhodnout jedině v případě, že hrozí nebezpečí z prodlení, což však není Tomáškův případ. Navíc ale nejde o běžný léčebný zákrok, ale o kosmetický zákrok, který může být významný pro dítě a jeho budoucnost — bude mít trvalé následky. Rodiče by se tedy měli obrátit na soud. Jeho úkolem by bylo zjistit stanovisko obou rodičů i názor dítěte a poté rozhodnout v jeho nejlepším zájmu.

Text: Kateřina Havelková

FOND VZDĚLÁVÁNÍ

---

www.helpnet.cz

Fond Vzdělávání

Projekt Výboru dobré vůle poskytuje stipendia nadaným dětem se zdravotním postižením, ze sociálně znevýhodněných rodin a dětem z dětských domovů ke studiu na středních a vysokých školách v České republice. Uzávěrka pro přijímání žádostí je 25. srpna 2020.

Hlavním partnerem projektu je ČSOB.

Fond vzdělání byl založen Československou obchodní bankou, a. s. a Výborem dobré vůle - Nadací Olgy Havlové v roce 1995. Od vzniku programu do 31. 12. 2019 získalo stipendijní podporu 604 studentů a dalších 593 obdrželo jednorázový příspěvek na školné či na pomůcky ke studiu.

V letošním roce stipendium z fondu pobírá celkem 84 studentů. Celkově bylo na studium dětí a mladých lidí se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním vynaloženo přes 35,5 milionu korun.

Další informace jsou na stránkách Výboru dobré vůle.

„Projekt byl realizován za finanční podpory Úřadu vlády České republiky“

Redakční rada:

Bc. Daniela Jeníčková, d.jenickova@arpzpd.cz

Vydává Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, z.s.

Karlínské nám. 12

186 03 Praha 8 – Karlín

(pro vlastní potřebu)

e-mail: asociace@arpzpd.cz [http:// www.arpzpd.cz](http://www.arpzpd.cz)